

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Ю.Ю.Леонт'єва, Т.І. Світлична

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ»**

(для студентів 4 курсу заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня
бакалавр, напряму підготовки 0502 – «Менеджмент» спеціальності 6.050200 –
«Менеджмент організацій»)

Робоча програма навчальної дисципліни «Бізнес-планування» (для студентів 4 курсу заочної форми навчання за напрямом підготовки 0502 – «Менеджмент», спец. 6.050200 – «Менеджмент організацій»). / Укл.: Ю.Ю.Леонт'єва, Т.І.Світлична. –Харків: ХНАМГ, 2009. – 16 с.

Укладачі: Ю.Ю.Леонт'єва, Т.І.Світлична

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу і узгоджена з орієнтовною структурою змісту навчальної дисципліни, рекомендованою Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Рекомендована для студентів економічних спеціальностей.

Рецензент: к.е.н., доцент кафедри економіки будівництва В.І.Пасічний

Затверджено на засіданні кафедри економіки підприємств міського господарства, протокол № 1 від 02.09.2009 р.

© Ю.Ю. Леонт'єва, Т.І. Світлична ХНАМГ, 2009

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література	7
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни	8
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
2.1. Структура навчальної дисципліни	9
2.2. Тематичний план навчальної дисципліни	9
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента	11
2.4. Розподіл часу самостійної навчальної роботи студента	12
2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту	14
2.6. Методи та критерії оцінювання знань	14
2.7. Інформаційно-методичне забезпечення	15

ПЕРЕДМОВА

Бізнес-планування – це творче осмислення майбутнього того або іншого підприємства. Автор плану вирішує, в якому напрямі реалізовувати свою підприємницьку активність, які ставити цілі і яким чином їх досягати, що зробити для зменшення ризиків і нейтралізації несприятливих чинників. Для бізнес-планування на першому місці знаходиться ефективність проекту, під якою розуміють постановку актуальних цілей і знаходження кращих способів їх досягнення. Оскільки кожен проект починають найчастіше з нуля, бізнес-планування в рівній мірі необхідне як для новачка, так і для досвідченого підприємця, який приступає до нової справи.

Дисципліна «Бізнес-планування» відноситься до таких що забезпечують професійну підготовку бакалаврів за спеціальністю «Менеджмент організацій».

Метою дисципліни «Бізнес-планування» є засвоєння теоретичних знань і набуття практичних навичок бізнес-планування, які входять у компетенцію фахівця-економіста.

Приєднання України до Болонського процесу передбачає впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), яка є українським варіантом ECTS. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра спеціальності 6.050200 – «Менеджмент організацій» (галузевий стандарт вищої освіти, 2004 р.);

Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра, спеціаліста і магістра напрямку 0502 – «Менеджмент» (галузевий стандарт вищої освіти, 2002 р.);

Навчальний план підготовки бакалавра за спеціальністю 6.050200 – «Менеджмент організацій» напрямку підготовки 0502 «Менеджмент», 2003 р.).

Програма ухвалена кафедрою економіки підприємств міського господарства, протокол № 1 від 02.09.2009 р. та Вченою радою факультету Післядипломної освіти та заочного навчання (протокол № 1 від 4 вересня 2009 р.).

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

Мета: засвоєння теоретичних знань і набуття практичних навичок бізнес-планування, які входять у компетенцію фахівця-економіста.

Завдання: вивчення теоретичних і практичних засад бізнес-планування.

Предмет вивчення дисципліни: вивчення конкретних форм і методів прояву економічних законів, їх використання з метою найкращого кількісного і якісного поєднання основних елементів виробничого процесу в просторі і часі.

Таблиця 1.1 – Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Макроекономіка	Менеджмент організації
Мікроекономіка	Інвестиційний менеджмент
Організація виробництва	Інноваційний менеджмент
Економіка підприємств	Стратегічний менеджмент

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ(1,5 /54)

ЗМ 1.1. Бізнес-план як засіб моделювання майбутнього бізнесу у ринкових умовах господарювання(0,75/27)

Бізнес-план у ринковій системі господарювання. Передумови розробки бізнес-плану. Технологія розробки основних розділів бізнес-плану.

ЗМ 1.2. Бізнес-план як засіб моделювання функціонування підприємства в умовах його реорганізації(0,75/27)

Реструктуризація підприємства як основа подальшого економічного зростання, організаційні типи підприємств. Особливості бізнес-планування реорганізації підприємства. Бізнес-діагностика підприємства як складова бізнес-планування санації підприємства.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Таблиця 1.2 – . Освітньо-кваліфікаційні вимоги до дисципліни

Вміння (за рівнями сформованості)	Сфери діяльності (виробнича, соціально- виробнича, соціально- побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
Репродуктивний рівень розробляти систему бізнес- планів для управління діяльністю підприємства	виробнича, соціально- виробнича, соціально-побутова	виконавська
Алгоритмічний рівень розробляти плани-проекти і сприяти їх здійсненню в сучасних умовах підприємства	виробнича, соціально- виробнича, соціально-побутова	аналітична
Евристичний рівень формування необхідних професійних знань і розрахунково-аналітичних вмінь у майбутніх менеджерів обирати оптимальні варіанти бізнес-планів розвитку підприємств для виробництва товарів і послуг	виробнича, соціально- виробнича, соціально-побутова	аналітична

1.4. Рекомендована основна навчальна література

Таблиця 1.3 – Рекомендована основна навчальна література для вивчення дисципліни

Бібліографічні описи, Інтернет адреси		ЗМ, де застосовується
1. Основна література		
1.1	Положення про типовий бізнес-план. Затверджений наказом Фонду державного майна України від 26.05.94 р. № 301 // Підприємництво і ринок України. – 1994. – № 11.	1.1, 1.2
1.2	Планування діяльності підприємства: Навч. посіб. / За заг. ред. В.Є. Москалюка. – К.: КНЕУ, 2005. – 384 с.	1.1, 1.2
1.3	Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: Навч. пос. – Вид. 2-ге, доп. / С.Ф. Покропивний, С.М. Соболев, Г.О. Швиданенко, О.Г. Дерев'янка. – К.: КНЕУ, 2002. – 379 с.	1.1, 1.2
1.4	Планування діяльності підприємства: Навч. посіб. / За заг. ред. В.Є. Москалюка. – К.: КНЕУ, 2005. – 384 с.	1.1, 1.2
2. Додаткові джерела		
2.1	Орлова Е.Р. Оптимизация бизнес-процессов. – Изд.: Омега-Л, 2005. – 156 с.	1.1, 1.2
2.2	Клоков И. Бизнес-план на компьютере: быстро и просто (+CD). – СПб.: Питер. 2007. – 176 с.	1.1, 1.2
2.3	Горемыкин В.А. Богомолов Л.К. Бизнес-план: Методика разработки. 45 реальных образцов бизнес-планов. – 3-е изд., доп. и перераб. – М.: «Ось-89». 2002. – 864с.	1.1, 1.2
2.4	Любанова Т.П., Мясоєдов Л.В., Грамотенко Т.А., Олейникова Ю.А. Бизнес-план: Уч.-практ. пос. – М.: «Книга сервис», 2004. – 96 с.	1.1, 1.2
3. Методичне забезпечення		
3.1	Методичні вказівки до виконання практичних занять з курсу «Бізнес-планування». Укл.: Ю.Ю. Леонт'єва – Харків: ХНАМГ, 2009 – 16 с.	

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

«Бізнес-планування»

Мета: засвоєння теоретичних знань і набуття практичних навичок бізнес-планування, які входять у компетенцію фахівця-економіста.

Завдання: вивчення теоретичних і практичних засад бізнес-планування.

Предмет вивчення дисципліни: вивчення конкретних форм і методів прояву економічних законів, їх використання з метою найкращого кількісного і якісного поєднання основних елементів виробничого процесу в просторі і часі.

«Business-planning»

Purpose: *Mastering of theoretical knowledge and acquisition of practical skills business-planning which are included in jurisdiction specialist-economist.*

Task: *Studying of theoretical and practical bases of business-planning.*

Article of study discipline: *study of concrete forms and methods display economic laws, their uses, with the purpose of the best quantitative and high-quality combination the basic elements of production process in space and time.*

«Бизнес-планирование»

Цель: усвоение теоретических знаний и приобретения практических навыков бизнес-планирования, которые входят в компетенцию специалиста-экономиста.

Задача: изучение теоретических и практических основ бизнес-планирования.

Предмет изучения дисциплины: изучение конкретных форм и методов проявления экономических законов, их использования, с целью наилучшего количественного и качественного сочетания основных элементов производственного процесса в пространстве и времени.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2.1 – Структура навчальної дисципліни для заочної форми навчання

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрям, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 1,5 Модулів – 1, КР Змістових модулів – 2 Загальна кількість годин –54,0 КР	Напрям 0502 «Менеджмент» Спеціальності: 6.050200 – «Менеджмент організацій» Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Нормативна Рік підготовки: 4-й Семестр: 7-й Лекції – 6 год. Практичні – 4 год. Самостійна робота – 44 год. із них КР – 10 год Вид підсумкового контролю – залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 20% до 80%.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тематичний план дисципліни «Бізнес-планування» складається з двох змістових модулів, кожен з яких поєднує в собі відносно окремий самостійний блок дисципліни, який логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом і взаємозв'язками.

Навчальний процес здійснюється в таких формах: лекційні, практичні заняття, самостійна робота студента.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Бізнес-план у ринковій системі господарювання

Сутнісна характеристика бізнес-плану. Цілі розробки бізнес-плану. Формування інформаційного поля бізнес-плану. Загальна методологія розробки бізнес-плану.

Тема 2. Передумови розробки бізнес-плану

Логіка процесу стратегічного планування на підготовчій стадії. Оцінка сприятливих зовнішніх можливостей та загроз для бізнесу. Виявлення сильних і слабких сторін фірми. Визначення місії фірми. Формулювання цілей діяльності фірми. Аналіз стратегічних альтернатив і вибір стратегії.

Тема 3. Технологія розробки основних розділів бізнес-плану

Структура бізнес-плану. Логіка розробки бізнес-плану. Вимоги до стилю написання та оформлення бізнес-плану.

Тема 4. Реструктуризація підприємства як основа подальшого економічного зростання, організаційні типи підприємств

Загальна характеристика процесу реструктуризації підприємства. Реалізація проекту реструктуризації. Особливості розробки програми і бізнес-плану реструктуризації.

Тема 5. Особливості бізнес-планування реорганізації підприємства

Сутність реорганізації. Форми та загальні передумови реорганізації. Реорганізація, спрямована на укрупнення підприємств (злиття, приєднання, поглинання). Реорганізація підприємств, спрямована на їх розукрупнення (поділ, виділення). Перетворення як окремий випадок реорганізації підприємств. Бізнес план реорганізації підприємства.

Тема 6. Бізнес-діагностика підприємства як складова бізнес-планування санації підприємства

Фінансова криза на підприємстві. Економічний зміст і причини виникнення. Економічна сутність санації підприємств. Менеджмент фінансової санації підприємства. Коли приймається рішення про проведення фінансової санації підприємств. Класична модель фінансової санації. Бізнес-план санації.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Таблиця 2.2 – Розподіл часу за модулями і змістовими модулями (заочне навчання)

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит / годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., пр.	Лаб.	СРС
Модуль	1,5 /54	6	4	–	44
ЗМ1.1.	0,75/27	3	2	–	22
ЗМ1.2.	0,75/27	3	2	–	22

Таблиця 2.3 – Лекційний курс (заочне навчання)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура) 6.050100 ЕП
1	2
<u>ЗМ 1. Бізнес-план як засіб моделювання майбутнього бізнесу у ринкових умовах господарювання</u>	3,0
1. Бізнес-план у ринковій системі господарювання	1,0
2. Передумови розробки бізнес-плану	1,0
3. Технологія розробки основних розділів бізнес-плану	1,0
<u>ЗМ 2. Бізнес-план як засіб моделювання функціонування підприємства в умовах його реорганізації</u>	3,0
Реструктуризація підприємства як основа подальшого економічного зростання, організаційні типи підприємств	1,0
Особливості бізнес-планування реорганізації підприємства	1,0
Бізнес-діагностика підприємства як складова бізнес-планування санації підприємства	1,0
РАЗОМ	6,0

Таблиця 2.4 – Практичні заняття (заочне навчання)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізація ми (шифр, аббревіатура) 6.050100 ЕП
1	2
<u>ЗМ 1. Бізнес-план як засіб моделювання майбутнього бізнесу у ринкових умовах господарювання</u>	2,0
1. Бізнес-план у ринковій системі господарювання	–
2. Передумови розробки бізнес-плану	1,0
3. Технологія розробки основних розділів бізнес-плану	1,0
<u>ЗМ 2. Бізнес-план як засіб моделювання функціонування підприємства в умовах його реорганізації</u>	2,0
Реструктуризація підприємства як основа подальшого економічного зростання, організаційні типи підприємств	1,0
Особливості бізнес-планування реорганізації підприємства	1,0
Бізнес-діагностика підприємства як складова бізнес-планування санації підприємства	–
РАЗОМ	4,0

2.4. Розподіл часу самостійної навчальної роботи студента

Самостійна навчальна робота розрахована на формування практичних навичок у роботі студентів зі спеціальною літературою, орієнтування їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем ефективного функціонування підприємства та його структурних підрозділів.

Таблиця 2.5 – Самостійна навчальна робота студента

Форми самостійної роботи (за змістовими модулями)	Години	Форма звіту
	ЕП	
1	2	3
<u>ЗМ 1.1. . Бізнес-план як засіб моделювання майбутнього бізнесу у ринкових умовах господарювання</u>	22	
1.Огляд основної та додаткової літератури	8	Конспект

Продовження табл.2.5

1	2	3
2. Т.1. Бізнес-план у ринковій системі господарювання: - ведення термінологічного словника - розгляд контрольних запитань - тестові завдання	3	Відповіді у зошиті для самостійних робіт
3. Т.2. Передумови розробки бізнес-плану: - ведення термінологічного словника - розгляд контрольних запитань - тестові завдання	3	Відповіді у зошиті для самостійних робіт
4. Т.3. Технологія розробки основних розділів бізнес-плану: - ведення термінологічного словника - розгляд контрольних запитань - тестові завдання - вирішення завдань	3	Відповіді у зошиті для самостійних робіт
5. Виконання контрольної роботи	5	
ЗМ 1.2. Бізнес-план як засіб моделювання функціонування підприємства в умовах його реорганізації	22	
1. Огляд основної та додаткової літератури	8	Конспект
2. Т.4. Реструктуризація підприємства як основа подальшого економічного зростання, організаційні типи підприємств: - ведення термінологічного словника - розгляд контрольних запитань - тестові завдання - вирішення завдань	3	Відповіді у зошиті для самостійних робіт
3. Т.5. Особливості бізнес-планування реорганізації підприємства: - ведення термінологічного словника - розгляд контрольних запитань - тестові завдання	3	Відповіді у зошиті для самостійних робіт
4. Т.6. Бізнес-діагностика підприємства як складова бізнес-планування санації підприємства: - ведення термінологічного словника - розгляд контрольних запитань - тестові завдання - вирішення завдань	3	Відповіді у зошиті для самостійних робіт
5. Виконання контрольної роботи	5	Оформлення у відповідному порядку згідно з вимогами КР
РАЗОМ:	44	

2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Таблиця 2.6 – Засоби контролю та структура залікового кредиту дисципліни

<i>Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)</i>
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів
Вибіркове опитування на практичних заняттях
Контрольна робота
Підсумковий контроль за МОДУЛЕМ 1
Залік (проводиться у вигляді письмового контролю)

2.6. Методи та критерії оцінювання знань

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань:

- поточний контроль зі змістових модулів;
- складання заліку.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів.

Поточний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля та вміння застосувати його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді письмового контролю (контрольна робота).

Поточний контроль проводиться у письмовій формі після того як розглянуто увесь теоретичний матеріал та проведені практичні завдання в межах кожного з ЗМ.

Проведення підсумкового контролю.

Підсумком вивчення дисципліни для студентів є складання заліку, який оцінюється за двобальною шкалою: «залік» або «незалік».

«Залік» виставляють студенту, який виявив повне знання з поставлених питань, вільно володіє матеріалом, логічно й ґрунтовно відповідає на поставлені запитання, вміє застосувати отримані знання для аналізу й розробки практичної діяльності підприємства, або виявив повне знання з поставлених питань, але припускає логічну непослідовність або не може застосувати отримані знання при практичному розв'язанні завдань. При цьому студент вміє виправити неточності відповіді після зауваження викладача.

«Незалік» виставляють, якщо студент не володіє знанням суттєвих елементів навчального матеріалу, припускається грубих помилок.

В окремих випадках викладач при тестовій формі оцінки знань або при оцінці контрольної роботи може запропонувати студенту обґрунтувати свої відповіді.

2.7. Інформаційно-методичне забезпечення

Таблиця 2.7 – Рекомендована основна навчальна література для вивчення дисципліни

Бібліографічні описи, Інтернет адреси		ЗМ, де застосовується
1. Основна література		
1.1	Положення про типовий бізнес-план. Затверджений наказом Фонду державного майна України від 26.05.94 р. № 301 // Підприємництво і ринок України. – 1994. – № 11.	1.1, 1.2
1.2	Планування діяльності підприємства: Навч. посіб. / За заг. ред. В.Є. Москалюка. – К.: КНЕУ, 2005. – 384 с.	1.1, 1.2
1.3	Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: Навч. пос. – Вид. 2-ге, дод. / С.Ф. Покропивний, С.М. Соболь, Г.О. Швиданенко, О.Г. Дерев'янка. – К.: КНЕУ, 2002. – 379 с.	1.1, 1.2
1.4	Планування діяльності підприємства: Навч. посіб. / За заг. ред. В.Є. Москалюка. – К.: КНЕУ, 2005. – 384 с.	1.1, 1.2
1.5	Ковелло Д., Хейзелгрєн Б. Бизнес-планы: Полное справочное руководство: Пер. с англ. – М.: Лаборатория Базовых Знаний, 2005. – 344 с.	
2. Додаткові джерела		
2.1	Орлова Е.Р. Оптимизация бизнес-процессов. – Изд.: Омега-Л, 2005. – 156 с.	1.1, 1.2
2.2	Клоков И. Бизнес-план на компьютере: быстро и просто (+CD). – СПб.: Питер. 2007. – 176 с.	1.1, 1.2
2.3	Горемыкин В.А. Богомолов Л.К. Бизнес-план: Методика разработки. 45 реальных образцов бизнес-планов. – 3-е изд., доп. и перераб. – М.: «Ось-89». 2002. – 864с.	1.1, 1.2
2.4	Любанова Т.П., Мясоєдов Л.В., Грамотенко Т.А., Олейникова Ю.А. Бизнес-план: Уч.-практ. пос. – М.: «Книга сервис», 2004. – 96 с.	1.1, 1.2
2.5	Беренс В., Питер М. Хавранек Руководство по оценке эффективности инвестиций. – М.: «Интерэксперт» АОЗТ, ИНФРА-М, 1995. – 124 с.	
3. Методичне забезпечення		
3.1	Методичні вказівки до виконання практичних занять з курсу «Бізнес-планування». Укл.: Ю.Ю. Леонт'єва – Харків: ХНАМГ, 2009 – 16 с.	

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма і робоча програма навчальної дисципліни

«БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ»

для студентів 4 курсу заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня

бакалавр, напряму підготовки підготовки 0502 – «Менеджмент»,

спец. 6.050200 – «Менеджмент організацій»

Укладачі: Юлія Юріївна Леонт'єва

Тетяна Іванівна Світлична

План 2009, поз.810 Р

Підп. до друку 09.11.2009	Формат 60×84 1/16	Папір офісний
Друк на ризографі.	Умовн.-друк. арк. 0,7	Обл.-вид. арк.1,0
Замовл № 5415	Тираж 10 прим.	
61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12		
Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ		
61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12		